WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

„Zmierzając ku dorosłości…”

w Szkole Podstawowej nr 17 im. Małgorzaty Kozery Gliszczyńskiej w Pabianicach

Opracowanie Zespół Doradztwa Zawodowego w SP 17

Koordynator - mgr Wioletta Wojciechowska

mgr Dagmara Borowiak – Fijołek

mgr Katarzyna Krupska

mgr Magdalena Suwalak

mgr Agnieszka Cegiełka

rok szkolny 2019/2020

WSTĘP

Zmiany zachodzące w życiu społecznym oraz na rynku pracy zobowiązują placówki oświatowe do podjęcia działań wspierających uczniów i ich rodziców w pomocy świadomego planowania kariery zawodowej. Istotne jest stworzenie uczniom warunków do poznawania siebie i świata przez całe życie, zrozumienie potrzeby edukacji. Działania wewnątrzszkolnego sytemu doradztwa zawodowego stwarzają realną możliwość na:

- uzyskanie przez uczniów dostępu do wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do odnalezienia swojego miejsca na drodze kariery zawodowej i jej zaplanowanie;
- poznanie siebie i własnych predyspozycji zawodowych;
- poznanie zasad rządzących rynkiem pracy;
- uzyskanie informacji o lokalnym rynku pracy;
- wsparcie rodziców w związku z udzielaniem przez nich pomocy w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno-zawodowych;
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocję w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- przejrzystość i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określenie zakresu ich odpowiedzialności;
- zaplanowanie działań w cyklu kształcenia.

Program WSDZ zapewnia ciągłość działań doradczych, służy wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno-wychowawczymi w szkole. Służy rozwijaniu umiejętności niezbędnych do rozpoznania własnego potencjału zawodowego oraz aktywnego poruszania się na rynku pracy. Działania realizowane są poprzez włączenie w program wychowawczy szkoły rodziców oraz innych osób, grup i instytucji. WSDZ opiera się na założeniu, że wybór ścieżki rozwoju zawodowego jest procesem, na który składają się wiedza na temat samego siebie, zawodów, szkół oraz rynku pracy.

Prezentowany program przeznaczony jest do realizacji w szkole podstawowej na lekcjach przedmiotowych, godzinach wychowawczych, w trakcie bieżącej pracy z dziećmi i indywidualnych spotkań z doradcą, pedagogiem czy też psychologiem. Uczestnikami są uczniowie klas I-VIII. Zadania podejmowane w ramach WSDZ mają charakter działań planowych i są

one koordynowane przez szkolnego doradcę zawodowego. Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w szkole w ciągu roku szkolnego, zgodnie harmonogramem działań WSDZ:

- kl. I – III – prowadzenie orientacji zawodowej,

- kl. IV – VI – prowadzenie preorientacji zawodowej przez nauczycieli przedmiotów ogólnokształcących,

- kl. VII i VIII realizacja zagadnień doradztwa zawodowego podczas lekcji wychowawczych oraz na zajęciach z doradztwa zawodowego,

Przewidywanym rezultatem działań WSDZ jest nabycie przez uczniów umiejętności podejmowania świadomie ważnych decyzji w sprawie wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu. WSDZ przewidziany jest na cały cykl kształcenia w szkole podstawowej. Dla usprawnienia realizacji treści programu WSDZ jest opracowany program realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego na dany rok.

I. PODSTAWA PRAWNA

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej 1 z dnia 12 lutego 2019 r.w sprawie doradztwa zawodowego - Na podstawie art. 26a ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996, 1000, 1290, 1669 i 2245)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 1996 r., Nr 67, poz. 329 ze zm.).
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982r . - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r., Nr 118, poz. 1112, Nr 137, poz.1304, Nr203, poz. 1966, Nr 228, poz.2258 oraz z 2004 r., Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz. 1845).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r. Nr 61, poz. 624, z 2002 r. Nr 10, poz. 96, z 2003 r. Nr 146, poz. 1416) .
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017.1591 z dnia 25 sierpnia 2017r.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59) – art. 47 ust. 1 pkt 3 lit. C i pkt 4, art. 109 ust. 1 pkt 7.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 czerwca 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym ((Dz. U. z 2017 r. poz. 59);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 199);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r., nr 61 poz.624)

II. Cel ogólny

Przygotowanie uczniów do podjęcia trafnych wyborów edukacyjno-zawodowych, wyboru szkoły ponadpodstawowej zgodnej z zainteresowaniami i uzdolnieniami oraz do roli pracownika na współczesnym rynku pracy.

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji .

III. Cele szczegółowe

Uczniowie:

• posiadają umiejętność pracy zespołowej oraz kształtowania właściwych relacji społecznych;

• mają świadomość swoich mocnych i słabych stron;

• mają świadomość czynników pomagających i przeszkadzających w procesie uczenia się;

• potrafią zaprezentować swoje zainteresowania, pasje i talenty;

- uczniowie znają specyfikę wybranych zawodów;
- posiadają informacje o zawodach, ofercie edukacyjnej i rynku pracy potrafią podejmować decyzje w oparciu o wiedzę o swoich zasobach.

Wychowawcy i specjaliści:

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji, kierują do specjalistów;
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji;
- włączają partnerów w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole;
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje uczniów;
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
- mają świadomość konieczności podejmowania tematu preorientacji zawodowej w różnych sytuacjach dydaktycznych.

Rodzice:

- potrafią wskazać czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu;
- znają strukturę szkolnictwa;
- znają ofertę szkół ponadpodstawowych oraz zasady i terminarz rekrutacji;
- angażują się w pracę doradztwa zawodowego (prezentują swoje zawody i zakłady pracy).

IV. Obszary do realizacji

1. Poznawanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.

2. Świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całożyciowego poradnictwa kariery

V. Formy i metody pracy

Formy pracy: indywidualne i grupowe realizowane poprzez wycieczki do firm, spotkania z przedstawicielami zawodów, udział w przedsięwzięciach lokalnych, np. targi szkół, zajęcia lekcyjne, spotkania ze specjalistami, filmy, pogadanki, warsztaty zawodoznawcze, ankiety, kwestionariusze, konkursy, indywidualna rozmowa doradcza z doradcą zawodowym , lekcje wychowawcze, realizacja projektów itp.

VI. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci.

Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców,
- nauczycieli.

Działania kierowane do uczniów:

Udzielanie porad i konsultacji indywidualnych, prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów, świat zawodów i rynek pracy, rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych, pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio", określanie potencjału edukacyjno-zawodowego, prowadzenie kół zainteresowań, organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy, stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne, umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych, organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów, umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez stronę internetową szkoły, tablice informacyjne, e-dziennik, organizowanie zajęć w świetlicy związanych z orientacją zawodową, organizowanie kącików zawodoznawczych, np. w świetlicy szkolnej, w salach edukacji wczesnoszkolnej, organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np.

konkursy, festiwale czy prezentacje zawodów, umożliwianie uczniom udziału w tzw. lekcjach zawodoznawczych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe zawodowe, udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych, prowadzenie projektów edukacyjnych tematycznie powiązanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

Działania kierowane do nauczycieli, wychowawców, specjalistów: umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego, prowadzenie lekcji otwartych, inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy oraz z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy, udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego, wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

Działania kierowane do rodziców: organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole, inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy, prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów, informowanie o targach edukacyjnych, udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik), włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

VII. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym.

Dyrektor:

• odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;

• współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;

• wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;

• zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;

• organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- Systematycznie diagnozuje zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe;
- Gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe,
- Prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa;
- Koordynuje działalność informacyjno-doradczą realizowaną przez szkołę;
- Współpracuje z innymi nauczycielami zapewniając ciągłość działań określonych WSDZ;
- Wspiera nauczycieli, wychowawców w zakresie realizacji działań określonych w programie realizacji WSDZ.

Wychowawcy:

• określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;

• eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;

• włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;

• realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;

• wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;

• współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;

• współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej):

• określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;

• eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;

• współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;

• przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;

• prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;

• organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;

• współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej:

• włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;

• organizują w sali kąciki zawodoznawcze;

• rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów.

Nauczyciel-bibliotekarz:

• współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

• opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;

• włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Sojusznicy – sieć współpracy

Wsparcie merytoryczne dla uczniów, rodziców i pedagogów stanowią: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i centra kształcenia praktycznego. Ponadto szkoła dodatkowo

pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym (są to instytucje, placówki, firmy).

VIII. Przewidywane efekty

Uczniowie po zrealizowaniu zajęć potrafią:

- dokonać adekwatnej samooceny;
- rozpoznać swoje mocne i słabe strony;
- wymienić zdolności, zainteresowania i umiejętności;
- racjonalnie planować ścieżkę edukacyjno – zawodową;
- dostosować się do zmian;
- analizować źródła informacji edukacyjno – zawodowej;
- potrafi wybrać szkołę ponadpodstawową, zgodną z jego zainteresowaniami;
- współpracować w zespole;
- sporządzać CV i list motywacyjny;
- skutecznie się zaprezentować;
- zachować się asertywnie;
- dopasować kompetencje do zawodu;
- sprawnie się komunikować;
- przewidzieć skutki działań.

Wychowawcy i specjaliści:

• znają potrzeby i zasoby uczniów;

• wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji, lub kierują do specjalistów;

• znają strukturę szkolnictwa;

• w rożnych sytuacjach dydaktycznych prezentują informacje dotyczące preorientacji zawodowej.

Rodzice:

- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu;
- znają mocne i słabe strony swojego dziecka, jego zainteresowania;
- konsekwencje niewłaściwych wyborów;
- pomagają mądrze planować przyszłość edukacyjno-zawodową swojego dziecka;

- znają ofertę szkół;
- wiedzą gdzie szukać informacji na temat szkół, zawodów i wymagań wobec uczniów.

Nauczyciele:

Nauczyciele po realizacji Programu:

- znają zdolności i predyspozycje swoich uczniów (uzdolnienia, ograniczenia zdrowotne);
- znają zainteresowania uczniów i ich hobby;
- znają bazę danych o szkołach, zasadach rekrutacji i preorientacji zawodowej.

IX. Efekty programu

1) Uczeń jest lepiej przygotowany do świadomego planowania kariery.
2) Kształtuje odpowiednie postawy, zachowania, umiejętności i wiedzę.
3) Zapewnia bardziej kompleksowe rozwiązywania problemów z młodzieżą należącą do tzw. kategorii szczególnego ryzyka.
4) Pomaga rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci.
5) Zapewnia dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.

7) Utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji.

X . Ewaluacja

Ewaluacja ma na celu sprawdzenie, czy działania doradcze na terenie szkoły były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i ich rodziców oraz spełniły założenia Programu. Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego jest monitorowany. Za monitoring odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy. Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ. Dyrektor, po konsultacji z doradcą zawodowym, ustala sposoby, zasady i harmonogram oraz obszary prowadzenia monitoringu i ewaluacji. Ewaluacja przeprowadzana będzie co trzy lata - po pierwszym etapie edukacji oraz po klasie szóstej .

Ewaluacja może być realizowana w jednej z wymienionych form:

• obserwacje, ankiety

• rozmowy z rodzicami

• rozmowy z uczniami

• analiza efektów pracy

• analiza dokumentów.

Koordynator:

mgr Wioletta Wojciechowska